

Հոգևորականության և հավատքի մասին գրքերի մեկնություն

ՈՒՍԱՒՈՐԻՉ

ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՏԱՆ ՄԷՋ

Ե. ՏԱՐԻ, Թիւ 2, Յունուար 2022

ԳԱՆԱՏԱՅԻ ՀԱՅՈՑ ԹԵՄԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ

ՀԱՄԱԽՄԲՈՒԻՆՔ ԱԶԳԻ ՈՒ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ՇԱՀԵՐՈՒՆ ՇՈՒՐՋ

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԱՄԱՆՈՐԻ ՊԱՏԳԱՄԸ

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆԸ՝ ՍՓԻՒՌԸ ՀԶՕՐԱՑՆԵԼ

ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՍՐԲԱԶԱՆ ՀՕՐ ՊԱՏԳԱՄԸ

Նոր Տարուան սեմին, քրիստոնեական սիրով, հայրապետական օրհնութեամբ կ'ողջունենք մեր ժողովուրդի սիրելի զաւակները:

Նոր Տարին, մարդը՝ անհատապէս թէ հաւաքաբար, ինքնահայեցողութեան ու ինքնաքննութեան հրաւիրող պահ է: Եկէք պահ մը մեր հայեացքները սևեռենք հայ կեանքին վրայ:

Ինչպէս համայն մարդկութիւնը, նոյնպէս մեր ժողովուրդը կը շարունակէ ապրիլ համաճարակին ստեղծած դժուար պայմաններուն մէջ: Սփիւռքի բոլոր գաղութները, առաւել կամ նուազ չափով, կը դիմագրաւեն այլազան մտահոգութիւններ: Այս ծիրէն ներս, յատկապէս Լիբանանի հայութիւնը կ'ապրի ծանր օրեր՝ տնտեսական անսախընթաց տագնապին հետևանքով:

Հակառակ ներկայ դառն պայմաններուն, մենք պիտի շարունակենք վերանորոգ հաւատքով ու վճռականութեամբ, վերականգնումի մեր հաւաքական երթը՝ միշտ ըլլալով մեր ժողովուրդի զաւակներուն հետ ու անոնց կողքին:

Արդարև, 2022 տարին հռչակած ենք **ՍՓԻՒՌԻ ՏԱՐԻ**:

Կը հրաւիրենք մեր բոլոր կառոյցները, մամուլը, մտաւորականները և գաղութները՝ իրապաշտ մօտեցումով ու համապարփակ հայեացքով, և այս առիթով հրապարակած Մեր

Ուրախութեամբ կ'ողջունենք բացուող նոր տարին:

Հրաժեշտ կու տանք անցնող տարուան, որ բնականաբար անցաւ պատմութեան գիրկը: Անցնող տարին դժուար տարի մը եղաւ մեր ժողովուրդին համար: Արցախեան պարտադրեալ պատերազմ, հազարաւոր մարդկային զոհեր, տարածքներու հսկայական կորուստ և տակաւին՝ կը շարունակուին բազմաթիւ անսպասելի դէպքեր ու երևոյթներ, որոնք արթնութեան ու զգօնութեան առիթ պէտք է ըլլան վաղուան մեր հաւաքական կեանքի ուղին ըստ այնմ կազմելու:

Հաշուեյարդարի պէտք է նստինք բոլորս՝ հաւաքաբար և անհատապէս:

Իրաքանչիւր հայու համար ինքնաքննութեան և հաշուետուութեան առիթ պէտք է ըլլայ այս բոլորը:

Եկէք հարց տանք, թէ անցեալ տարիներուն որքանով կրցանք մեր ազգային գերագոյն շահերուն նպաստող ճիգ կատարել: Որքանով կրցանք տէրը և պահապանը ըլլալ մեր ազգային, հոգեմտաւոր և մշակութային կոթողներուն և սրբութիւններուն՝ արեամբ շահուած մեր սուրբ հողին:

Այս հարցադրումներուն մենք կրնանք պատասխանել

ՌԻՍԱԻՈՐԻՉ

ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՏԱՆ ՄԷՋ

Հայրապետական Գիրը ունենալով որպես ուղեցոյց, նախ, ինքնարժևորումի ենթարկելու և ապա վերակազմակերպումի առաջնորդելու Սփիւռքը: Սա հրամայական ու անյետաձգելի առաջնահերթություն է:

Դառնանք Հայաստանին: Մեր հայրենիքը կը շարունակէ անորոշութեան ու յուսահատութեան ալիքներու մէջ օրօրուի:

Մէկ կողմէն՝ ներ-Հայաստանեան քաղաքական լարուած մթնոլորտը կը ջլատէ մեր հաւաքական ուժը: Միւս կողմէն՝ թշնամին յաղթապանձ դիրքերէ պայմաններ կը դնէ Հայաստանին՝ անտեսելով Հայաստանին հողային ամբողջականութիւնը ու գերիշխանութիւնը, ինչպէս նաև՝ միջազգային օրէնքը:

Այո՛, մենք փոքր երկիր ենք. հարկ է իրատես մօտեցում ունենալ տարածաշրջանի ներկայ աշխարհաքաղաքական պայմաններու հոլովոյթին նկատմամբ: Սակայն, այդ չի նշանակեր, որ Հայաստանը ըսելիք պիտի չունենայ իր ազգային շահերուն առնչուած և իր ներկան ու ապագան ճշդող խնդիրներուն գծով:

Այո՛, տարածաշրջանէն ներս համապարփակ ու մնայուն խաղաղութեան հաստատման համաձայն ենք. բայց ո՛չ թէ պարտադրական ու զիջողական դիրքերէ:

Այո՛, տարածաշրջանէն ներս տնտեսական զարգացումներու նպաստող ծրագիրներու համաձայն ենք. բայց ո՛չ ի հեճուկս Հայաստանի ու Արցախի գերիշխանութեան, անկախութեան, անվտանգութեան ու հողային ամբողջականութեան:

Թուրքիոյ և Ազրայէճանի կողմէ համադրուած փանթորանական ռազմավարութիւն մը կը փորձուի ի գործ դրուիլ Հայաստանի և ամբողջ շրջանին նկատմամբ: Ըլլանք զգօս ու հեռատես: Արդարև, որևէ համաձայնագրի ստորագրութիւն Ազրայէճանի հետ, որ Ազրայէճանի տարածքային ամբողջականութեան մէջ ներառուած է Արցախը, նոյնպէս, որևէ համաձայնութիւն Թուրքիոյ հետ, որ կ'ընդունի Թուրքիոյ բացայայտ նախապայմանները, փաստօրէն Հայաստանի կողմէ խախտում պիտի ըլլայ Անկախութեան Հռչակագրին և Սահմանադրութեան սկզբունքներուն: Նման վտանգալից քայլերու նկատմամբ Սփիւռքը չի կրնար անտարբեր մնալ:

Համահայկական խնդիրներու քննարկման մէջ Սփիւռքը իր գործօն մասնակցութիւնը պէտք է ունենայ՝ ինչպէս յաճախ շեշտած ենք: Մեր թշնամիները ու բարեկամները պէտք է իմանան, որ Հայաստանը անտէր չէ, որք չէ, ողջ Սփիւռքը իր կողքին է, հայութիւնը մէկ ու անբաժանելի ամբողջութիւն է:

Ինչ-ինչ պատճառներով ճակատամարտ մը կորսընցուցինք, բայց ոչ՝ պատերազմը: Ի խնդիր Հայաստանի ու Արցախի անկախութեան ամրապնդման և մեր ազգային իրատնքներու վերահաստատման համահայկական պայքարը կը շարունակուի...:

Համահայկական պայքարը պէտք է շարունակուի՝

- հայոց բանակը վերակազմակերպելով ու զայն արդիական զէնքերով օժտելով,
- մեր սահմանները պաշտպանելով, ի պահանջել հարկին ժողովրդային դիմադրութեան դիմելով,
- մարտունակ ոգիով բանակցութիւններ վարելով,
- համախմբուելով հայրենիքի գերագոյն ու ընդհանրական շահերուն շուրջ:

Եկէք վերանորոգենք մեր ազգային ուխտը, և առաւել հաւատքով ու կամքով գօտեպնդուած ողջունենք զիրար ըսելով՝ Շնորհաւոր Նոր Տարի: Թող Աստուած օրհնէ մեր ազգի բոլոր զաւակները և ամէն տեսակի չարիքէ հեռու պահէ մեր ազգն ու հայրենիքը:

ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ

որպէս պետական ղեկավարներ, պատասխանատուներ, կուսակցութիւններ, հոգևորական և աշխարհական սպասաւորներ, ազգային մարմիններ, միութիւններ, կրթական մշակներ և պարզապէս հայորդիներ:

Ի վերջոյ, նոր տարին ոչինչ կը փոխէ, եթէ մենք մեզ չփոխենք, մեր դիմաց բացուող իրաքանչիւր օր և իրաքանչիւր ժամ:

Այսօրուան հրամայականն է՝ որևէ ժամանակէ աւելի **ՍՓԻՒՌԸ ՀՋՕՐԱՑՆԵԼ:**

Սփիւռքը հզօրացնել կը նշանակէ նոյնիսկ **ՀԱՅՐԵՆԻՑԸ ՀՋՕՐԱՑՆԵԼ:**

Բոլոր ժամանակներէն աւելի, այսօր համահայկական ազգային ռազմավարութիւն պէտք է ունենանք, միասին մտածելու, տագնապելու և ըստ այնմ վաղուան նայելու, մեր հաւաքական ապագան կերտելու:

Այսօր, առաւել ևս կարիքը ունինք սփիւռքի մէջ մտածելակերպի ու գործելաճի բարեփոխման, ի խնդիր վաղուան առողջ ու գիտակից հայր դաստիարակելու, մեր ազգային ինքնութիւնը պահելու, հաւատք, լեզու, մշակոյթ և հայրենի հողի հետ կապը ամրապնդելու:

Մենք տարիներով չենք արժևորուիր, այլ տարիները մեզմով կ'արժևորուին:

Միշտ ըլլանք իմաստուն և արթուն, վստահինք միայն մեր ուժերուն, չանտեսենք եղած ուժերը, այլ ընդհակառակը՝ արժևորենք, գնահատենք և պահպանենք:

Այս մտածումներով, ձեր բոլորին կը մաղթենք առողջութեամբ, երջանկութեամբ և յաջողութեամբ ու բարիքներով լեցուն տարի մը:

Շնորհաւոր Նոր Տարի Եւ Սուրբ Ծնունդ

ԲԱԲԳԷՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Գերաշնորհ Տ. Բարգէն Արք. Չարեան
Առաջնորդ Գանատայի Հայոց Թեմի

Կրօնական Ժողովն ու Ազգային Վարչութիւնը
և Թեմի բոլոր եկեղեցիները

Ս. Յակոբ Առաջնորդանիստ Մայր Եկեղեցի
Ս. Աստուածածին Հայց. Առաքելական Եկեղեցի
Ս. Նշան Հայց. Առաքելական Եկեղեցի
Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայց. Առաքելական Եկեղեցի
Ս. Գևորգ Հայց. Առաքելական Եկեղեցի
Ս. Պօղոս Հայց. Առաքելական Եկեղեցի
Ս. Վարդան Հայց. Առաքելական Եկեղեցի
Ս. Ստեփանոս Հայց. Առաքելական Եկեղեցի

Կը շնորհաւորեն Գանատահայութիւնը, մաղթելով՝
որ յառաջիկայ 2022 տարին աշխարհի համար բոլոր
խաղաղութեան և մարդկութեան համար ողջամտութեան տարի:

Քրիստոսի «Փոքրիկ Աւետարան»ը

Մատթեոսի Աւետարանի 5-7 գլուխները եկեղեցւոյ հայրերը կոչած են **«Փոքրիկ Աւետարան»**, որովհետև իր մէջ կը խտացնէ մեր Տիրոջ Յիսուս Քրիստոսի ուսուցումները՝ քրիստոնէական անբասիր ու մաքուր վարք ապրելու համար:

Հայոց Հայրապետ Խրիմեան Հայրիկ այս երեք գլուխները բացատրող գիրք մը գրած է ու զայն կոչած՝ **«Մարգարիտ Արքայութեան Երկնից»**, որ առաջին անգամ տպուած է Կ. Պոլիս, 1866 թուականին:

Աւետարանի այդ հատուածին մէջ կը կարդանք, որ օր մը Յիսուս լեռ ելաւ և հոն նստաւ: Աշակերտները իր շուրջը հաւաքուեցան, և ինք սկսաւ անոնց սորվեցնել, ըսելով՝

«Երանի հոգիով աղքատներուն, որովհետև անոնց է երկինքի արքայութիւնը:

Երանի սգաւորներուն, որովհետև անոնք Աստուծմէ մխիթարութիւն պիտի գտնեն:

Երանի հեզերուն, որովհետև անոնք պիտի ժառանգեն երկիրը:

Երանի անոնց, որոնք արդարութեան քաղցն ու ծարաւ ունին, որովհետև անոնք պիտի յագենան:

Երանի ողորմածներուն, որովհետև անոնք Աստուծմէ ողորմութիւն պիտի գտնեն:

Երանի անոնց, որոնք սիրտով մաքուր են, որովհետև անոնք զԱստուծ պիտի տեսնեն:

Երանի անոնց, որոնք խաղաղութեան հաստատումին համար կ'աշխատին, որովհետև անոնք Աստուծոյ որդիներ պիտի կոչուին:

Երանի անոնց, որոնք կը հալածուին արդարութեան համար, որովհետև անոնց է երկինքի արքայութիւնը:

Երանի ձեզի, երբ մարդիկ նախատեն և հալածեն ձեզ, կամ ստելով՝ ձեր մասին ամէն տեսակի զրպարտութիւն ընեն իմ հետևորդներս ըլլալնուդ համար: Տնծացէք և ուրախացէք, որովհետև ձեր վարձատրութիւնը մեծ է երկինքի մէջ: Յիշեցէք որ նոյն ձևով հալածանքի ենթարկուեցան ձեզմէ առաջ ապրող մարգարէներն ալ»:

Առաջին «Երանի»ն մեկնաբանելով, Զարեհ Արքեպիսկոպոս Ազնավուրեան իր «Ճանչնալու Աստուածաշունչը՝ Մօտենալու Համար Աստուծոյ» հատորին մէջ հետևեալը կը գրէ.- **«Քրիստոս մասնատրարաբար երանի կու տայ հոգիով աղքատներուն՝ ըսելով. «Երանի հոգիով աղքատներուն, որովհետև անոնց է երկինքի արքայութիւնը», որովհետև հոգիով աղքատները անոնք են, որոնք այս աշխարհը և անոր հարստութիւնները չունին իրենց սիրտերուն մէջ. հետևաբար ծանրաբեռնուած չեն աշխարհիկ հոգերով, թեթև են իրենց սիրտով և պարզապէս են արքայութեան ատերիսը ընդունելու:**

Այն սիրտը, ուր Քրիստոս կը թագաւորէ՝ իր մէջ արքայութիւնը ունի, որովհետև Արքան իր մէջ ունի: Բայց ասիկա արքայութեան վերջնական գալուստը չէ, որուն կը սպասենք դեռ՝ միշտ տիրականօրէն ինդրելով. «Եկեացէ արքայութիւն քո»: Սակայն արքայութիւնը սկսած է արդէն՝ իբրև հասարացող հոգիներուն մէջ տիրող, Աստուծոյ կամքին հնազանդութեամբ անոնց ներսիդին իր տիրապետութիւնը հասարարած իբրև իրականութիւն, որուն ակնարկելով է, որ **Քրիստոս կ'ըսէր. «Աստուծոյ արքայութիւնը ձեր ներսիդին է (Ղկ 17.21)» :**

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱՒԵՏԱՐԱՆ

ԳԼՈՒԽ 14

- Յովհաննէս Մկրտիչի գլխաւորումը (Մտ. 14. 1-12)
- Հացերու առաջին բազմացումը (Մտ. 14. 13-21)
- Յիսուս կը քայլ ծովու վրայէն (Մտ. 14. 22-33)
- Բժշկութիւններ Գեննեսարէթի մէջ (Մտ. 14. 34-36)

ԻՍԿԱԿԱՆ ՀՐԱՇԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ (Մտ. 14.13-21)

Մարդիկ կան, որոնք Յիսուսի կատարած գործերը երբ կը կարդան, կը զգան, որ կարիքը չկայ հասկնալու: Կան մարդիկ, որոնք կը կանգնին հարցադրումներու առջև և կը զգան, որ պէտք է լաւ հասկնան: Որ խումբին ալ պատկանինք, մէկ մօտեցում պարզ պէտք է ըլլայ. այս հրաշքերը պէտք չէ ընդունիլ իբրև բան մը, որ անցեալին մէջ կատարուած է և վերջ, այլ՝ կը կատարուի ամէն օր: Ասոնք անցեալի պատմութեան մէջ պարփակուած իրադարձութիւններ չեն, այլ Յիսուսի զօրութեան ամէնօրեայ և մշտապէս գործօն երևոյթներն են:

Այս կատարուած հրաշքի մասին երեք մօտեցումներ կրնանք ունենալ.

1. Այս հրաշքը կրնանք ընդունիլ իբրև նկանակներու և ձուկերու պարզ բազմացում: Բնականօրէն դժուար ընկալելի է, մտածելով, որ մէկ անգամ տեղի ունեցաւ և այնուհետև չկրկնուեցաւ: Եթէ այսպէս մտածողներ կան, թող այդպէս մտածեն:

2. Շատեր այս հրաշագործութեան մէջ ծէսի նախանկարը կը տեսնեն: Կան մտածողներ, որ այդ մարդիկ ստացան փոքրիկ մաս մը այդ ճաշէն, որմով զօրացան և գոհացան: Այս լոկ ճաշ մը չէր, որ անոնց քաղցը յազեցաւ, այլ Քրիստոսի հոգևոր ճաշը, որ կերան: Եթէ այսպէս է, ուրեմն հրաշք է, որ կը նորոգուի ամէն անգամ՝ երբ Տիրոջ հետ սեղան կը նստինք, որովհետև մեզի կը հասնի հոգևոր կերակուրը, որ մեզ պիտի զօրացնէ և ամուր կանգնեցնէ մեր կեանքի ճանապարհին:

3. Ոմանք կը մտածեն, որ այս հրաշքը կատարելապէս բնական էր կամ իսկական հրաշք: Պատկերացնենք բազմութիւնը. ուշ էր և մարդիկ անօթի էին: Հնարաւոր էր, որ անոնք իրենց հետ ուտելու բան չէին վերցուցած: Անոնք, վստահաբար ունէին, բայց ո՛չ ոք իր ունեցածը կ'ուզէր բանալ և բաշխել, մինչև որ Յիսուս Ինք կը դառնայ նախաձեռնողը՝ օրհնելով, ժպիտով և հրաւերով, ու անմիջապէս մարդիկ կը սկսին բաժնել իրենց ունեցածը: Ասիկա ալ հրաշք է՝ մարդոց հոգին փոխակերպող, մարդոց սրտերը սիրով լեցնող՝ ուրիշներու նկատմամբ: Եթէ այդպէս է, ուրեմն Քրիստոս իրմով կերակրեց մարդոց և բնակեցաւ անոնց սիրտերուն մէջ:

Կապ չունի, ինչպէս կը հասկնանք այս հրաշքը. մէկ բան յստակ է, երբ Քրիստոս ներկայ է մեր մէջ, վաստակաբեկ մարդը հանգիստ պիտի գտնէ և քաղցած հոգին պիտի յազենայ: